

# Romantik Türk Filmlerinin Serüveni: Transaksiyonel Analiz ve Aşk Tutumları Açısından Nitel Bir Değerlendirme

Prof. Dr. Halil EKŞİ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul / Türkiye,  
h.eksi70@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7520-4559

Dr. Öğr. Üyesi Işıl TEKİN\*

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul / Türkiye,  
isil.tekin@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3369-4083

Uzm. Psk. Dan. Gözde ŞAMATACI-TARABUŞ

Paşakapısı Mesleki Eğitim Merkezi, İstanbul / Türkiye,  
gozdesamataci@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1897-8368

Uzm. Psk. Dan. N. Elif AKSOY

Arkabağçe Psikolojik Gelişim ve Danışmanlık Merkezi, İstanbul / Türkiye,  
nelif.aksoy@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2634-3215

## Öz

Araştırmanın amacı, 1970'ler ve 2000'ler Türk filmlerinde romantik ilişki yaşayan başrol karakterlerin, aşka ilişkin tutumlarındaki değişimlerin incelenmesi ve kişilik özelliklerinin Transaksiyonel Analiz Ego Durumlarına göre çözümlenmesidir. Çalışma nitel bir doküman analizi çalışmasıdır. Seçilen dört filmdeki başrol karakterlerin

\* Sorumlu Yazar. Tel: +90 216 280 3456 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 20.08.2021, Kabul: 24.10.2022, Erken Görünüm: Aralık, 2023, Basım: Haziran, 2024

baskın olarak sergiledikleri ego durumu kişilik özellikleri ve aşk üslupları betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. İncelenen filmlerdeki kadın ve erkek karakterlerin ego durumlarının 1970'lerden 2000'li yıllara değişim gösterdiği bununla birlikte çiftlerin ego durumlarının birbirlerini tamamlayıcı durumunu koruduğu görülmüştür. 70'li yıllardan incelenen filmlerdeki kadın karakterlerde yansıtılan baskın ego durumu çocuk ego durumu iken; 2000'li yıllardan incelenen filmlerdeki yansıtılan baskın ego durumu yetişkin ve ebeveyn ego durumudur. Benzer şekilde 70'ler filmlerindeki erkek karakterlerde yansıtılan baskın ego durumu ebeveyn ego durumu iken 2000'lerde yansıtılan baskın ego durumu yetişkin ve ebeveyn ego durumudur. Ayrıca 1970'lerden 2000'li yıllara filmlerdeki aşk tutumlarında da değişim olduğu görülmüştür. 70'ler filmlerinde arkadaşça aşk baskınken 2000'ler filmlerinde tutkulu aşk baskın bulunmuştur. Ego durumlarının ve aşk üsluplarının ve bunların zamana bağlı değişiminin filmler üzerinden incelenmesi duygusal ve davranışsal özelliklerin yanı sıra toplumsal yapının değişiminin incelenmesine dair alternatif bir kaynak sunabilir. **Anahtar Kelimeler:** Transaksyonel analiz; Ego durumları; Romantik ilişkiler; Aşk üslupları; Film analizi.

## **The Adventure of Romantic Turkish Movies: A Qualitative Evaluation in Terms of Transactional Analysis and Love Styles**

### **Abstract**

This study aimed to investigate the changes in attitudes of love styles of leading actors and actresses in romantic relationships in Turkish movies in the 1970s and 2000s and to investigate their personality traits according to Transactional Analysis Ego States. The study is a qualitative document analysis study. The descriptive analysis method was utilized to determine the dominant ego states and love styles of characters in the selected four movies. It was found that the ego states of leading characters in the movies chosen changed from the 70s to the 2000s. While the dominant ego state of the leading female characters in the 70s movies was child ego state, the dominant ego states in the 2000s movies were adult and parent ego states. Whereas the dominant ego state of the leading male characters in the 70s movies was parent ego state, the dominant ego states in the 2000s movies were child and parent ego states. Moreover, the ego states of the leading male and female characters in all movies remained as complementary ego states. In addition, there were changes in movies in terms of love styles from the 70s to the 2000s. While the dominant love style was friendship love in the 70s movies, it was passionate love in the 2000s movies. Examining ego

states and love styles and their changes over time through movies may provide an alternative source for studying the change in emotional and behavioral characteristics and social structure.

**Keywords:** Transactional analysis; Ego states; Romantic relationships; Love styles; Movie analysis.

## Extended Summary

### Purpose

Romantic relations and love styles differ according to individuals' senses and the intensity of their emotions. There are various classifications of love in the literature (e.g. Lee, 1973; Sternberg, 1986; Walster and Walster, 1978), one of which is Lee's love styles consisting of passionate love (eros), game-playing love (ludus), and friendship love (storge) (Lee, 1973). Romantic relationships and love are interpersonal interactions influenced by personality (Aydoğdu, 2010). One of the prominent theories dealing with interpersonal relationships and personality is Transactional Analysis (TA) Theory. TA uses the concept of ego states to express the structure and function of personality (Berne, 2007; Minibaş-Poussard, 2002; Stewart and Joines, 1999). The three main ego states in TA are child ego state, adult ego state, and parental ego state (Akkoyun, 2007; Berne, 2007; Stewart and Joines, 1999). Romantic relationships may be experienced in different ways according to the culture and historical period. The reflections of this difference are seen in many works of art, especially in cinema movies. In other words, the characters and relationship styles in the movies take their sources from real life to a certain extent (Adanır, 1994; Bazin, 2013; Driesmans, Vandenbosch and Eggermont, 2016; Galloway, Engstrom and Emmers-Sommer, 2015; Hefner and Wilson, 2013; Süzen, 2008). Moreover, individuals experience a kind of imaginative satisfaction by watching love movies (Fromm, 2002). Within this scope in mind, this study aimed to analyze the changes in the love styles of leading characters in romantic relationships in Turkish movies in the 1970s and the 2000s and to analyze their personality traits according to Transactional Analysis Ego States. In other words, the historical change in romantic relations was discussed in the context of love styles and ego states in the selected Turkish romantic movies. For this purpose, four movies were selected, two of which were from the 1970s and two from the 2000s. Selected movies are "Kara Gözlüm", "Ateş Böceği", "Aşk Tutulması" and "Aşk Tesadüfleri Sever". Behaviors and personality clues were observed and examined by the researchers.

## Method

The study is a qualitative document analysis study. Document analysis can be used as a data collection method and data triangulation method in studies where qualitative research methods are used, or it can also be used as a stand-alone qualitative research design (Bowen, 2009; Yıldırım and Şimşek, 2008). Researchers watched the movies and observed the personality clues, behaviors, attitudes, gestures, facial expressions, and all kinds of reactions of leading characters in their romantic relationships. Ego states and love styles of the leading characters in the selected movies were analyzed by the descriptive analysis method.

The Ego States Checklists (for parental, adult, and child ego states) prepared by the researchers were used to examine the ego states of leading characters. This checklist is based on the behavioral clues in “Operational Analysis in Psychology: Transactional Analysis” (Akkoyun, 2007, p. 31). Researchers created main categories based on Lee’s Typology of Styles of Loving in order to examine the individuals’ attitudes towards romantic relationships and developed “Typology of Love Styles List” based on features belonging to these categories. These two lists (The Ego States Checklists and Typology of Love Styles List) were filled separately for male and female leading characters in selected movies. The researchers watched the movies, filled the lists separately, then compared the list and determined the marked items. In this way, they assessed the dominant ego states of each leading character and their attitudes towards love in the movies. Peer review and quotations were used to ensure plausibility and transferability, respectively.

## Results

It was seen that the ego states of the leading characters in the selected movies changed from the 70s to the 2000s. While the dominant ego state of the leading female characters in the 70s movies was child ego state, the dominant ego states in the 2000s movies were adult and parent ego states. Whereas the dominant ego state of the leading male characters in the 70s movies was parent ego state, the dominant ego states in the 2000s movies were adult and parent ego states. On the other hand, the ego states of leading male and female characters in all movies were evaluated as complementary ego states with each other. In addition, there were changes in love styles from the 70s to the 2000s, too. While the dominant love style between the leading characters who had a romantic relationship was friendship love in the 70s movies, it was passionate

love in the 2000s movies.

### **Discussion and Conclusion**

In the light of the literature review, it is seen that ego state-related results of this research correspond to the results of the previous research based on data from real-live participants. In addition, changes in ego states and love styles are compatible with the literature. As Fromm (2002) pointed out, romantic relations change in a historical process. This change observed in the ego states and love styles between the 1970s and the 2000s movies can be explained due to various factors, including the social changes and the changes in the roles of women. According to culture and historical periods, love can be experienced in different ways among individuals. From the 1970s to the 2000s, the change in love styles and the ego states of the characters in the movies should be carefully examined because this change may present a representation of the change in real life. Especially the disciplines where understanding individuals are of particular importance, such as Sociology, Psychology, and Psychological Counseling, should consider the change in love styles and ego states.

### **Giriş**

Romantik ilişki teması yüzyıllardır çeşitli malzemelere işlenmektedir. Romantik ilişkileri anlatan romanlar, aşk temasının işlendiği resimler, aşk şiirleri ve aşk şarkıları uzun yıllardır var olan eserlerdir. Benzer şekilde romantik ilişkiler, sinema sektöründe de büyük yer tutmaktadır. Bireyler bu tür eserlerden etkilenebilir ve kendi romantik ilişkilerini bu eserlerle özdeşim kurarak yaşayabilirler (Driesmans ve ark., 2016; Galloway ve ark., 2015; Hefner ve Wilson, 2013). Aslında sinemanın ve diğer gösteri sanatlarının doğasında gerçeğin yeniden sunumu bulunmaktadır. Bu açıdan sinemanın en temel özelliğinin “dramatik bir anlatımla gerçeği taklit eden öyküler yaratmak” olduğu söylenebilir (Süzen, 2008, s.153). Adanır (1994) da sinemanın gerçeğe benzerlik ve analogiye dayalı bir sanat olduğunu hatta gerçeği taklit eden karmaşık bir sanat olduğunu vurgulamaktadır. Diğer bir deyişle, sinemanın ve filmlerin içinde yer aldığı toplumla ve reel gerçeklikle bir bağı bulunmaktadır. Gök (2007) de sinemanın ancak kişisel tecrübelerle ilişki kurulabilecek hayatî olayları kaydedebileceğini ve bunların filmografik olgular olarak yeniden kurulabileceğini belirtmektedir. Sinemada gerçekçi kuramın temsilcilerinden Bazin’e göre de sinema, gerçeklerin yönetmenlerin ülküleriyle bütünleştirilmiş biçimde görsel anlatımıdır (Bazin, 2013). Buradan hareketle filmlerdeki

karakterlerin ve ilişki biçimlerinin kaynaklarını belli oranlarda gerçek hayattan aldığını söylemek mümkündür. Diğer taraftan Fromm'a (2002) göre bireyler; aşk filmlerini izleyerek, dergilerdeki aşk hikâyelerini okuyarak ve aşk şarkılarını dinleyerek temsili bir tatmin yaşamaktadır. Bireyler bu tip bir tüketimle, aşka ve yakınlığa yönelik özlemlerini tatmin edebilmektedir. Kendi yaşantılarında ifade edemedikleri duyguları bu tarz yollara başvurarak ifade edebilmektedir. Bu durum "romantik aşk" diye adlandırılan sevgi türlerinin bir temsilini oluşturmaktadır.

Sevgi ve romantik ilişki farklı şekillerde deneyimlenebilmekte ve bu durum kavramların tanımlanmasında zorluklara yol açabilmektedir. Romantik ilişki, her birey için farklı anlamlar ifade etmekte, aynı zamanda anlamı kültürden kültüre değişebilmektedir (Özdemir, 2006). Dolayısıyla romantik ilişkileri tanımlamak kolay değildir. Romantik ilişkileri tanımlamadaki güçlüğün bir nedeni de ilişkiye eşlik eden duygulardaki ve bu duyguların yoğunluğundaki farklılıklardır. Duyguların yoğunluğu ve türü, romantik ilişkinin biçimini etkilemekte ve farklılaştırmaktadır. Alanyazın incelendiğinde romantik ilişkilere ve aşka dair çeşitli sınıflandırmalarla karşılaşmaktadır (örn. Lee, 1973; Sternberg, 1986; Walster ve Walster, 1978). Bu sınıflamalardan biri de Lee'nin aşk tipolojisidir. Lee (1973), aşkın tek bir türü olmadığını belirterek, aşkı çok boyutlu olarak ele almaktadır. Lee'nin sınıflandırmasında; tutkulu aşk (eros), oyun gibi aşk (ludus) ve arkadaşça aşk (storge) olmak üzere üç temel birincil aşk çeşidi vardır. Tutkulu aşk; fiziksel olarak çekici olma, seven olma, iletişime açık olma, ilişkide güvende olma, tutku, ilişkiye güvenli bağlanma ile ilişkili aşk türüdür. Oyun gibi aşk; bağlayıcılığı düşük, eğlencesi ön planda, cinselliğin ve tutkunun önemli olduğu, yoğun duygusallığın olmadığı, kısa süreli ve çok eşliliğe açık ilişki türüdür. Arkadaşça aşk ise ihtirasa değil; benzerliğe, birbirini gözetmeye ve ilgileri paylaşmaya dayanan; arkadaşlığın ön planda olduğu ve zamanla gelişen aşk türüdür (Büyüksahin ve Hovardaoğlu, 2004; Lee, 1977).

Aşk tipi; romantik ilişki sürecini, ilişki niteliğini ve ilişkiden sağlanan doyumunu etkilemektedir (Gana, Saada ve Untas 2013; Raffagnino ve Puddu, 2018). Ayrıca bireylerin cinsiyet rolleri, çevre, yakınlık, bağlanma, kıskançlık, kendini açma, kişilik özellikleri gibi değişkenler de ilişkileri etkilemektedir (Aydoğdu, 2010). Aslında romantik ilişki; kendi kişiliklerini ve geçmiş hayat deneyimlerini de beraberinde getiren iki eş arasında oluşmakta ve eşler

duygusal, davranışsal ve bilişsel özellikleri ile ilişkiye katılmaktadır. Dolayısıyla kişilik özelliklerinin romantik ilişkilerde incelenebilecek temel konulardan biri olduğu ifade edilebilir. Alanyazın incelendiğinde hangi tür kişilik özelliklerinin uygun bir romantik ikili oluşturduğu sorusunun çeşitli araştırmalarda ele alındığı görülmektedir (örn. Lampis ve ark., 2018; Markey ve Markey, 2007; Neyer ve Vogit, 2004). Kişiliğin ve kişiler arası ilişkilerin ele alınıp açıklandığı kuramlardan biri Transaksiyonel Analiz'dir.

Transaksiyonel Analiz (TA), Eric Berne tarafından geliştirilen, kişiler arası ilişkilerin analizinde kullanılan ve Türkçeye İşlemsel Çözümleme Yaklaşımı olarak tercüme edilen kuramdır (Tüfekçi, 2008). TA, bir kişiler arası ilişkiler kuramı olmasının yanı sıra aynı zamanda bir psikoterapi ve kişilik kuramıdır (Alisinanoğlu ve Köksal, 2000). TA'nın dört ana konusundan biri olan ego durumları (ego states) diğer tüm konuları açıklamada ve anlamlandırmada temel niteliğindedir. Ego durumları kavramı, kişiliğin yapısını ve işlevini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (Minibaş-Poussard, 2002).

Bireylerin kişilik özelliklerinin incelenmesi, TA'daki üç benlik durumu ve bunların özellikleri göz önüne alınarak gerçekleştirilmektedir. TA'daki üç benlik durumu; Çocuk, Yetişkin, Ebeveyn ego durumlarıdır. Çocuk ego durumu; kişilerin hayatla baş etmek amacıyla kendi potansiyellerini işe koşarken oluşturdukları ve çocukluklarından izler taşıyan duygu, düşünce ve davranış örüntüleri takımıdır. Çocuk ego durumunun iki işlevinden ilki olan Doğal Çocuk, kendini spontane olarak ifade eder. Uygulu Çocuk ise sanki ebeveynleri onu gözlemliyor gibi davranır; çalışkan ve usludur ya da davranışlarında ebeveyn figürlerinin birini referans alır. Yetişkin ego durumu, mevcut gerçekliğe uygun olan ve özerk duygu, düşünce ve davranış örüntüleri takımıdır. Ebeveyn ego durumu ise, bireyin hayatında karşılaştığı ebeveyn figürlerinin duygu, düşünce ve davranış örüntüleri takımıdır. Koruyucu Ebeveyn ve Eleştirel Ebeveyn olmak üzere iki şekilde gözlenmektedir. Koruyucu Ebeveyn; ilgili, destekleyici, bağışlayıcı, şefkatli, koruyucu ve endişelidir. Eleştirel Ebeveyn ise güçlü, aşırı koruyucu, cezalandırıcı ve görev yükleyicidir (Akkoyun, 2007; Berne, 2007; Stewart ve Joines, 1999).

Bireylerin kişilik özelliklerini yukarıda belirtilen üç ego durumu açısından açıklayan Berne, iletişimde olan iki kişi arasındaki ilişkiyi de tamamlayıcı, kapalı ve gizil olmak üzere üç tür transaksiyon üzerinden açıklamaktadır. Berne, iki kişi arasındaki bu transaksiyonlar tamamlayıcı olduğu müddetçe

iletişimin süreceğini belirtmektedir (Akkoyun, 2007; Berne, 2007). Dolayısıyla romantik ilişkilerde de bireylerin hangi ego durumlarından iletişime girdiklerinin, ilişkilerin niteliği açısından önem arz edeceği söylenebilir. Buradan hareketle hem kişilik yapılarını tanımlaması, hem de bireyler arasındaki iletişim birimi olan transaksyonların tamamlayıcı olup olmadığını inceleyebilmesi açısından, TA'nın romantik ilişkilerde kişilik yapısını incelemek için uygun bir kuram olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada ele alınan bir diğer husus ise romantik ilişkilerin tarihsel süreçte değişkenlik göstermesidir. Romantik ilişkiler, kültür ve içinde bulunulan tarihsel döneme göre de bireyler arasında farklı şekilde yaşanabilmektedir. Birkaç kuşak önceki sevgi ile günümüzdeki sevginin birbirinden farklı olduğu ifade edilebilir. Örneğin; Victoria çağında sevgi; insanların hayatında birdenbire ortaya çıkan bir şey olmamakla beraber, sevginin evlilikle beraber gelişeceğine inanılırdı. Bundan birkaç kuşak sonra ise birdenbire oluşacak romantik bir ilişki ve karşı cinsteki çekicilik aranması ön plana çıkmış ve bunlar çağdaş uygarlığın özellikleri olarak tanımlanmaya başlanmıştır (Fromm, 2002). Günümüzde karşı cinsteki çekicilik arayışı sürmekle beraber, iletişim araçlarının ve sosyal medyanın hızlı gelişimi neticesinde değişim çok daha hızlı gerçekleşmektedir.

Gerçeğin belli oranlarda bir temsili olması nedeniyle medya yapımlarının içeriği de bu değişimden etkilenmekte ve hatta bu değişimi hızlandırarak zaman zaman değişime yön verici olabilmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada filmler; ego durumlarının, aşk üsluplarının ve bunların zaman içerisinde nasıl değişmiş olabileceğinin incelenmesini sağlayacak kıymetli materyaller olarak ele alınmıştır. Kişilik özelliklerini ifade eden ego durumlarının ve aşk üsluplarının değişip değişmediğinin incelenmesi toplumsal yapının değişiminin incelenmesine dair alternatif bir kaynak sunabilir. Özellikle Psikoloji, Psikolojik Danışmanlık ve Sosyoloji gibi bireyleri anlamının özel önem taşıdığı disiplinler açısından aşk tutumları ve ego durumlarındaki olası değişimleri sanat ürünleri üzerinden incelemek toplumu ve bireyleri anlama yolunda dikkate alınabilecek ek bir bakış açısı sunabilir. Ayrıca bireylerin aşk tutumlarının toplum tarafından büyük ilgi gören hatta bazı durumlarda örnek alınan yapımlar üzerinden incelenmesi aile danışmanlığı açısından da dikkate değer bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Tüm bu durumlar göz önüne alındığında, romantik ilişkilerin tarihsel



zamana göre değişiminin, aşka ilişkin tutumlar ve kişilik özellikleri bağlamında; filmler üzerinden ele alınması önemli görülmüştür. Bu kapsamda araştırmanın amacı, 1970'ler ve 2000'li yıllar Türk filmlerinde romantik ilişki yaşayan karakterlerin aşka ilişkin tutumlarındaki olası değişimlerin incelenmesi ve kişilik özelliklerindeki değişimin Transaksiyonel Analiz ego durumlarına göre çözümlenmesi olarak belirlenmiştir.

## Yöntem

### Araştırma Modeli

Bu araştırma bir doküman analizi çalışmasıdır. Doküman analizi nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalarda veri toplama ve veri çeşitleme yöntemi olarak kullanılabilirdiği gibi tek başına bir nitel araştırma deseni olarak da kullanılabilir (Bowen, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Dokümanlar yazılı ya da görsel materyaller olabilir ve doküman analizindeki amaç bu materyallerdeki anlamı açığa çıkarıp, yorumlamaktır (Bowen, 2009; Corbin ve Strauss, 2008). Atkinson ve Coffey'e (1997) göre dokümanlar; üretilen, paylaşılan ve kullanılan 'sosyal gerçek'lerdir. Bu araştırmanın temel materyali olan filmler de tam da bu noktada üretilen, paylaşılan ve kullanılan sosyal gerçekler olarak ele alınmış ve buradan hareketle 1970'lerden ve 2000'lerden seçilen ikişer film, karakterlerin ego durumları ve aşk üslupları açısından incelenmiştir.

### Materyal

Araştırmanın amacı doğrultusunda 1970'li ve 2000'li yıllardan ikişer film olmak üzere toplam dört film incelenmiştir. Seçilen filmlerdeki romantik ilişki içinde olan yetişkin başrol karakterlerin kişilik özellikleri "Transaksiyonel Analiz" kuramının ego durumlarına göre çözümlenmiştir. Aynı filmlerde romantik ilişkilerdeki aşka ilişkin tutumlar da incelenmiştir. Aşka ilişkin tutumlar arasındaki farklılaşma dört filmin karşılaştırılarak incelenmesi yoluyla ele alınmıştır.

Araştırmaya konu olacak filmleri belirlerken halkın benimsediği filmler tercih edilmiştir. Bunun için halk oylaması sonucu puanlanan IMDB, Sinema-türk ve Yeşilçam sitelerinden yararlanılmış ve "aşk/romantik" temalı filmler arasında en yüksek puan alan (8-10 puan arası) aşk temalı filmler seçilmiştir. Yapılan incelemede 1970'li yıllarda "aşk/romantik" temalı filmlerin çokluğu göze çarpmış, ancak 2000'li yıllarda bu temada az sayıda filme rastlanmıştır. Bu inceleme sonucunda 2000'lerden "Aşk Tutulması" ve "Aşk Tesadüfleri Sever" filmlerinin incelenmesine karar verilmiştir. 1970'lerden belirlenen bir

ilişkisel anlamda çok fazla veri sunmadığı için yeni bir film seçilmiş ve incelenmiştir. Bu dönemden “Kara Gözlüm” ve “Ateş Böceği” filmlerine karar verilmiştir. Ayrıca filmler belirlenirken bir etnik grubu baskın olarak yansıtmamasına ve ilişkilerin çok uç örnekleri teşkil etmemesine dikkat edilmiştir. Aşağıda filmlerin karakterleri ve konuları kısaca tanıtılmıştır.

### **Ateş Böceği**

Necla ve Tarık karakterlerinin başrolde yer aldığı filmde Tarık çok para kazanamayan bir işportacı, Necla ise bir yankesicidir. Tarık, Necla’ya numaradan hırsızlık yaptırıp çaldığı cüzdanı sahibine geri getirerek yüklü bir bahşiş alma umuduyla Necla ile anlaşır. Birlikte çalışmaya başlayan Tarık’la Necla arasında başlayan tartışmalar zamanla aşka dönüşür (SinemaTürk, 2021).

### **Kara Gözlüm**

Herkesin gönlüne taht kurmuş, sempatik bir genç kız olan ve bir kasabada balıkçılık yapan Azize sesinin bir gazinocu tarafından keşfedilmesi ile gazinoda şarkı söylemeye başlar. İşsiz kalmış genç bir müzisyen olan Kenan ise aynı gazinoda garson olarak işe başlar. Azize’ye aşık olur ve ona besteler yapıp isimsiz olarak gönderir. Azize isimsiz gelen bestelerle bir anda yıldızlaşır ve Hollywood’tan film teklifi alır. Azize yeni hayatı ile eski samimi hayatı arasında bir seçim yapmak zorunda kalır (SinemaTürk, 2021).

### **Aşk Tutulması**

Fanatik bir taraftar olan Uğur annesinin evlilik baskısından sıkılmıştır. Benzer bir baskı yaşayan Pınar ile bir trafik kazası sonucu tanışır. Fakat aynı zamanda aileleri de onları birbirlerine uygun görmüştür ve tanıştırmaya çalışmaktadır. Bu tesadüfler sonucu tartışmalarla başlayan ilişkileri aşka dönüşür (SinemaTürk, 2021).

### **Aşk Tesadüfleri Sever**

Aslında doğumlarından itibaren yolları kesişen Özgür ve Deniz ilerleyen yıllarda tanışır. Aşk Tesadüfleri Sever, Özgür ve Deniz’in engellerle dolu aşk macerasını ele alır (SinemaTürk, 2021).

## **Veri Toplama Araçları**

### **Ego Durumu Kontrol Listesi**

Seçilen filmlerde romantik ilişki içinde olan yetişkinlerin kişilik özellikleri, “Transaksiyonel Analiz” kuramının ego durumlarına göre çözümlenmiştir. Transaksiyonel Analiz Ego durumlarını belirlemek amacı ile Psikolojide İşlemsel Çözümleme Yaklaşımı: Transaksiyonel Analiz (Akkoyun, 2007,

s. 31) kitabında bulunan Ego Durumlarını Tanılama İçin Davranışsal İpuçları Tablosu temel alınarak, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan “Ego Durumu Kontrol Listeleri” (Ebeveyn, Yetişkin ve Çocuk ego durumları için) kullanılmıştır. Bu kontrol listeleri, ifadeler, el kol hareketleri ve beden duruşu, yüz ifadeleri, ses tonu olmak üzere dört kategoriden oluşmaktadır.

Araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Ego Durumu Kontrol Listeleri’nde 105 davranışsal ipucu (özellik) bulunmaktadır. Kontrol listelerindeki davranışsal ipuçları; ifadeler, el kol hareketleri ve beden duruşu, yüz ifadeleri, ses tonu olmak üzere dört kategoriden oluşmaktadır. Çocuk, Yetişkin ve Ebeveyn ego durumları için ayrı ayrı kontrol listeleri hazırlanmıştır. Çocuk ego durumu kontrol listesinde 37 (hırçınlık, neşeli duruş, ağlamaklı gözler, tatlı konuşma, dudak büzme gibi); Yetişkin ego durumu kontrol listesinde 29 (düşünceli, dikkatli, açık bir ses tonu, doğrudan, bilgi verici gibi) ve Ebeveyn ego durumu kontrol listesinde 39 (Ben olsaydım, azarlayıcı ifade, kaş çatma, alaycı gülümseme gibi) davranışsal ipucu olmak üzere toplam 105 özellik bulunmaktadır. Bireysel değerlendirmeler sonrasında araştırmacıların tümünün işaretlediği maddelerden oluşan kontrol listeleri üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Böylece 4 filmdeki her bir karaktere ait Çocuk, Yetişkin ve Ebeveyn Ego Durumu Kontrol Listeleri elde edilerek bu listeler değerlendirilmiştir.

Farklı ego durumlarındaki listelerde bulunan özellik sayısı farklı olduğundan dolayı karakterlerin baskın olarak sergiledikleri ego durumlarını belirlemek için sayısallaştırma kullanılmıştır. Bu amaçla ego durumları arasından baskın ego durumunu belirlemek için Arı (1989) ve bu konuda araştırma yapmış olan diğer araştırmacıların (örn. Akbağ, 2000; Keçeci, 2007) kullandıkları adımlara benzer bir yol izlenmiştir: Öncelikle her karakterin, her bir ego durumunda işaretlenen özellik sayısı o ego durumunda bulunan özellik sayısına bölünüp 100 ile çarpılarak karakterin, incelenen ego durumu özelliklerinin yüzde kaçını sergilediği tespit edilmiştir. (Çocuk ego durumundan elde edilen yüzde K1, Yetişkin ego durumundan elde edilen yüzde K2, Ebeveyn ego durumundan elde edilen yüzde K3). Daha sonra üç ego durumundan elde edilen yüzdeler toplanarak bireyde bulunan toplam ego durumu enerjisi bulunmuştur ( $K1+K2+K3=KT$ ). Sonrasında her bir ego durumundan elde edilen yüzde, bireyin toplam ego durumu enerjisi olarak nitelenen toplam enerjiye bölünmüştür ( $K1/KT$ ,  $K2/KT$ ,  $K3/KT$ ). Her ego durumundan elde edilen yüzdenin toplam ego durumu enerjisine bölümünün 100 ile çarpımı yoluyla bireyin tüm ego durumu enerjisi içinde hesaplanan ego durumunun ağırlığı yani

bütün içindeki oranı elde edilmiştir. Her ego durumunun ağırlığı benzer şekilde hesaplanarak bireyin baskın ego durumu belirlenmiştir.

### **Lee'nin Aşk Üslupları Tipolojisi Değerlendirme Listesi**

Seçilen filmlerde romantik ilişki yaşayan başrol karakterlerin aşk üsluplarını belirlemek amacı ile araştırmacılar, filmlerde ilişki yaşayan bireylerle ilgili çeşitli özellikleri incelemiştir. Bunun için öncelikle Lee'nin Aşk Üslupları Tipolojisi temel alınarak belirli ana kategori başlıkları oluşturulmuştur (Beştay, 2007; Tüfekçi, 2008). Bu kategorilere giren özellikler (ör. “eğlencesi ön planda”, “birbirini gözetme”) belirlenmiş ve araştırma sürecinde kategoriler yeniden düzenlenmiştir. Böylece araştırmacılar tarafından oluşturulan “Aşk Üslupları Tipolojisi Değerlendirme Listesi” kullanılmıştır.

Lee'nin aşk üslupları tipolojisi temel alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ‘Aşk Üslupları Tipolojisi Değerlendirme Listesi’ 14 maddeden oluşmaktadır. Liste Tutkulu Aşk (4 madde), Oyun Gibi Aşk (5 madde), Arkadaşça Aşk (5 madde) alt boyutlarından oluşmaktadır ve 0-4 arası puanlanan bir ölçüm şeklinde düzenlenmiştir. Değerlendirilirken araştırmacıların verdiği puanların ortalaması alınarak her bir film için bir liste elde edilmiştir. Baskın aşk üslubu belirlenirken yukarıda ego durumlarındakine benzer bir süreç izlenmiştir: Her alt boyuttaki özellik sayısı farklı olduğu için her bir aşk üslubundan elde edilen puan o aşk üslubundan elde edilebilecek maksimum puana bölünerek belirtilen aşk üslubu özelliklerinin gözlemlenme yüzdesi bulunmuştur (Tutkulu Aşk Üslubundan elde edilen yüzde A1, Oyun Gibi Aşk Üslubundan A2, Arkadaşça Aşk Üslubundan A3). Daha sonra üç aşk üslubundan elde edilen yüzdeler toplanmıştır. Her bir aşk üslubunun toplam puana bölümünün 100 ile çarpımıyla her bir aşk üslubunun oranı elde edilerek baskın olarak gözlemlenen aşk üslubu belirlenmiştir (A1/AT, A2/AT, A3/AT).

### **Veri Toplanması ve Analizi**

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz işlem adımları (Yıldırım ve Şimşek, 2008) dikkate alınarak öncelikle betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulmuştur. Bu kapsamda Ego Durumları Kontrol Listesi ve Aşk Üslupları Tipolojisi Değerlendirme Listesi ile tematik çerçeveler oluşturulmuştur. Ardından filmler bu listelerde belirlenen temalar altında analiz edilmiştir. Belirlenmiş olan dört film, araştırmacılar tarafından izlenmiş ve romantik ilişki sürecinde sergilenen davranışlar ve kişilik ipuçları gözlemlenmiştir. Araştırmada kullanılan “Ego Durumu Kontrol Listeleri”, seçilen filmlerde romantik ilişki yaşayan kadın ve erkek karakterler

için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. “Aşk Üslupları Tipolojisi Değerlendirme Listesi” her filmde çiftler arasındaki romantik ilişkinin değerlendirilmesi amacı ile kullanılmıştır. Betimsel analizin üçüncü aşaması bulguların tanımlanmasıdır, bu aşamada doğrudan alıntılara yer verilmektedir. Mevcut çalışmada da filmlerden elde edilen verilerden örnekler saniyeler belirtilerek doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur. Betimsel analizin son aşamasında bulgular açıklanmış, ilişkilendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın inandırıcılığının, aktarılabilirliğinin ve teyit edilebilirliğinin sağlanması için Lincoln ve Guba (1985) tarafından önerilen teknikler kullanılmıştır. İnanırcılık, çeşitleme (triangulation) ile artırılmaya çalışılmış ve bu amaçla analiz sürecinde araştırmacılar çeşitlendirilmiştir. Her iki veri toplama aracında da üç araştırmacı değerlendirmeleri ayrı ayrı yapmış ve araştırmacıların değerlendirmeleri arasında %100 benzerlik aranmıştır. Diğer bir ifadeyle araştırmacıların bireysel değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar karşılaştırılarak, tüm araştırmacılar tarafından ortak olarak işaretlenen özellikler dikkate alınmıştır. İnanırcılığı artırmak için kullanılan bir yol da uzman görüşüne başvurmaktır. Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanından bir profesör ve bir doktor olmak üzere iki uzman kontrol listelerini oluşturacak özellikleri görünüş ve kapsam geçerliği bakımından incelemiş ve herhangi bir değişiklik önermemiştir. Ayrıca araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak amacıyla filmlerden doğrudan alıntılara yer verilmiş ve bu alıntılardaki jest ve mimikler ayrıntılı betimlenmiştir.

## Bulgular

### 1970’lerden Seçilen Türk Filmlerinin Analizi

#### Ateş Böceği Filminin Ego Durumları ve Aşk Üslupları Analizi

##### Necla karakteri.

Ego Durumları Kontrol Listesinden yararlanarak araştırmacılar tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Ateş Böceği filmindeki Necla karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Çocuk ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği gözlemlenmiştir. Necla karakteri genel olarak, neşeli bir duruş sergilemekte, hızlı ve yüksek sesle ve dalga geçer gibi konuşmakta, bazı durumlarda kıkırdamakta, mırıldanmaktadır. Ayrıca istemediği bir durum olduğunda hırçınlaşmakta, dudaklarını büzmekte, ağlamaklı gözlerle etrafa bakmaktadır. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Necla karakteri kendi üzerinden yapılan iş anlaşmasına rağmen kendisine ücret ödenmediğini belirtir, çalışmaya karşı direnir. Tarık, Necla’ya “Ben

seni bir sürü para dolu cüzdanın arasında elma yiyip korna çalasan diye tutmadım. Tam 2500 papel saydım.” dediğinde, Necla “Eeh! Anladık! 2500 kâğıt, 2500 kâğıt... Başka laf bilmez misin sen? Hem bana ne be! Bana mı verdin parayı!” diyerek çalışmayı reddeder. Bu durum, sonucunda kendi elde edeceği bir şey olmadığında Çocuk ego durumu davranışlarından “Yapmam, bana ne?” şeklinde bir tavır sergilediğini göstermektedir (10’43”).

Necla karakteri yapılan iş sonucunda hak ettiği parayı almadığını düşünerek, “Paramı isterim ben, paramı ver; utanma yok mu sen de? Ver paramı? İmdaaat! Hem paramı alıyor hem de vuruyor!” der. Bu sahnede parasını ağlayarak, mızızlanarak, gözlerini ovuşturarak ve ayaklarını yerlere vurarak ister (17’27”).

Necla, Tarık’ı otelde başka bir kadınla sarmaş dolaş gördüğünde onu kıskanır, tepki olarak dudaklarını büzüp, ağlamaklı gözlerle arkasından mırıldanır (20’37”). Benzer şekilde Tarık yabancı bir kıza arabasına aldığı zaman, Necla’ya arabanın arka tarafına geçmesini söyler. Bunun üzerine Necla omuz silkerek “Bana ne, yapmam!” tepkisinde bulunur (26’45”). Bu sahnenin ardından, Tarık’la yabancı kız yakınlaşmaya başladığında ise, “Sıkıldım, boğuluyorum ya!”, “Dur! İneceğim ya!”, “Dursana, sıkıştım!” diyerek tepkide bulunur. Tarık onu ciddiye almayınca, arabanın lastiğini çivi atarak patlatır. Hırçınlık yapar. Araba durduğu zaman da yabancı kıza “Topla pılımı pırtını, defol buradan!” diyerek, onu arabadan atar (28’49”).

Yeni bir otele kalmaya gittiklerinde otelde oda olmadığından aynı odada kalmak zorunda olduklarını söyleyen Tarık’a, “Ben senle bir odada kalmam anlıyor musun?” diyerek bağırmağa başlar ve hırçınca tepkilerini sürdürür. Tarık, Necla’ya bağırmasını söylediğinde “Bağırsam ne olur he! Ne olur!” diyerek tepkisinde ısrar ettikten sonra Tarık’ın kafasına saksı atar (44’25”).

### **Tarık karakteri.**

Ego Durumları Kontrol Listesinden yararlanarak araştırmacılar tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Ateş Böceği filmindeki Tarık karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Ebeveyn ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği görülmüştür. Tarık karakteri genel olarak eleştirel ve kendinden emin bir tavır sergilemekte, büyüklük taslamakta, rahatsız olduğu durumlarda karşısındaki insanı azarlamaktadır. Kaş çatma, alaycı gülümseme, diş gösterme, kınayan bakışlar da karakterde gözlemlenen davranışlar arasındadır. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Tarık, Necla ile arabada giderken ona “Bana bak ayağını dayama oraya! Doğru dürüst otursana be! Elma kırıntılarını dökme!” diyerek azarlar. Necla bunun üzerine Tarık’ın arabasına “külüstür” deyince, “Bana bak! Bir kere bu arabaya külüstür diyemezsin.” der ve Necla yerinde duramayıp etrafı kurcalayıp sürekli bir şeyler söylemeye başladığında “Bana bak, rahat duracak mısın sen!” diyerek azarlamaya devam eder (8’21”). Benzer şekilde Necla iştahlı bir şekilde yemek yediğinde ise “Çatlayacaksın be Allahsız! Bedava buldun diye bu kadar balık yerir mi?” diye eleştirir, Necla cevap verdiğinde ise “Sus! Patlatırım ha!” diyerek azarlar (18’59”).

Necla karakteri kendi üzerinden yapılan iş anlaşmasına rağmen kendisine ücret ödenmediği çalışmaya karşı direnerek kendi şartlarının konuşulmadığını söyler. Bunu üzerine Tarık “Neymiş senin şartların canım!” diyerek dış gösterir (12’22”).

Tarık, Necla’ya eleştirel bir tavırla “Yahu kendine giyecek doğru dürüst bir şeyler alsana sen. Seni tanıdığımdan beri pantolonla görüyorum. Ne bileyim şöyle kadınca bir elbise al. Saçını başını düzelt. Biraz güzelleş. Tonla parran var. Öbür dünyaya mı götüreceksin bu paraları?” diyerek öneriler sunar (35’52”).

Tarık ile Necla yeni bir otele kalmaya gittiklerinde otelde oda olmadığından aynı odada kalmak zorunda kalırlar. Bunun üzerine Necla bağırarak tepki gösterir. Tarık ise karşılık olarak “Bağırma lan! Burası kibar bir pansiyon. Hacı Hüsrev Mahallesi değil. Rezil etme beni!” diyerek azarlar ve Necla’ya beni rahatsız etme mesajı verir (44’16”).

Tarık ile Necla beraber güzel bir gece geçirirler, o gece Necla ile Tarık konuşurlarken Tarık, Necla’nın bu hayata layık olmadığını şu sözlerle belirterek “sen” iyisin tepkisi verir “Sen inatçı, dik kafalı, küçük bir geçisin; ama dünyanın en şeker, en tatlı, en candan... Bu hayata layık değilsin sen. Çok, çok iyiliklere, mutluluklara layıksın”. Bu noktadan itibaren Tarık Necla’ya karşı daha koruyucu tepkiler vermeye başlar (49’08”).

Tarık yaşadıkları hayattan dolayı Necla’nın daha fazla zarar görmemesi ve daha iyi şartlarda yaşaması için koruma amacıyla Necla’yı arabadan kovmaktadır. Necla arabadan indikten sonra ağlamakta, Necla’nın arabada bıraktığı elmasını öperek ve gülümseyerek Necla’yı sevdiği ve onu korumak istediği için bu şekilde davrandığını göstermektedir (69’51”).

### **Necla ve Tarık aşk üslupları.**

Tarik ve Necla'nın meslekleri ve hayat tarzları açısından birbirlerine benzedikleri, beraber eğlenerek vakit geçirebildikleri, birbirleri ile benzer tavırla konuştukları gözlemlenmiştir. İki karakter de neşelidir. İlişkileri arkadaşça başlamış ve zamanla gelişip, aşka dönüşmüştür. İlişki sürecinde birbirlerini gözetmektedirler. Örneğin; Necla Tarık'ın başına iş açılmasını diye arabasındaki uyuşturucuları saklarken, Tarık da Necla'yı tehlikelerden korumak ve geleceğinin garanti altında olması için onu dedesine göndermiştir. Bu tip özelliklerden dolayı Necla ve Tarık'ın aralarındaki ilişkinin "Arkadaşça Aşk" özellikleri gösterdiği gözlemlenmiştir.

### **Kara Gözlüm Filminin Ego Durumları ve Aşk Üslupları Analizi**

#### **Azize karakteri.**

Ego Durumları Kontrol Listesinden yararlanarak araştırmacılar tarafından yapılan değerlendirmede Kara Gözlüm filmindeki Azize karakterinin ilişki sürecinde baskın olarak Çocuk ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği gözlemlenmiştir. Genel olarak Azize karakteri, neşeli, heyecanlı sürekli tetikte bir duruş sergilemekte, hızlı ve yüksek seste konuşmakta, ani tepkide bulunmakta, kıkırdamakta, gülerken şarkı söylemektedir. Ayrıca etrafındaki kişilerin düşüncelerinden de etkilenmekte ve herkesin kendisini sevmesini istemesine davranışlar sergilemektedir. İstemediği bir durumda ise dudak büzmede ve ağlamaklı gözlerle bakmaktadır. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Azize, mahallesinde oturan Yengeç Rıza'nın annesinin kendisini istemeye geleceğini öğrendiğinde "Yengeç'e ha! Allah yazdıysa bozsun. Onun gibi insaniyet müsveddesiyle evleneceğime, evde kalıp kız kurusu olmaya razıyım." der. Burada, hem dalga geçme tavrına hem de "Yapmam! Bana ne?" tepkilerinin olduğu söylenebilir (3'47"). Yengeç Rıza'nın annesi Azize'yi istemeye geldiğinde, kendisi hakkında kötü konuştuğunu duyar ve hırçın bir tavırla, tersleyerek, dalga geçerek tepki verir ve şunları söyler: "Yengeç turşusu kurmaya niyetimiz yok!", "Ben senin vampirik oğlunu ne edeyim?" (13'40").

Azize, Kenan'la ilk tanıştıkları zaman ona lakap takar, bundan sonraki süreçte, her karşılaşmalarında neşeli duruşunu ona karşı da sergilemeye devam eder. Azize motosiklet üzerinde giderken, Kenan'ı görür ve heyecanlı bir tavırla ona taktığı "Chopin" lakabı ile hızlı ve yüksek sesle, gözlerini açarak seslenir (16'15"). Bu sahnenin ardından Azize, motosikleti bozulduğu için ona yardıma gelen Kenan'a hayran hayran bakar (17'23").



Kenan, patronunun gönderdiği çiçekleri Azize'nin evine getirdiğinde, Azize çiçekler karşısında çocukça sevinir, Kenan'a "Gelsene!", "Bu evde ilk misafirimsin, hadi gel!", "Bir kahve içseydin hiç olmazsa. Kahve makinesi de var." diyerek, eve gelmesi için ısrarcı tavırlar sergiler (41'08"). Başka bir sahnede, Kenan Azize'ye hakaret eden Yengeç Rıza ile kavga edince yaralanır, yaralarını temizlemek üzere Azize, Kenan'ı evine götürür. Burada Azize, Kenan'ın yaralarını temizler, ardından Kenan onu sevmiş olduğunu söylediğinde "Sahi sevmiş miydin?" diyerek sokulur. Kenan cevap vermeyince, hırçınlaşarak "Sevdin mi, sevmedin mi?" diyerek yarasına bastırır ve cevabı alır (60'30").

Azize'ye yurt dışında çalışma teklifi geldikten sonra Kenan, Azize'den uzaklaşmıştır. Bunun üzerine Azize kendisine yakınlaşan erkeklerden sıkılır, kırgın gözlerle uzaklara dalar "Neredesin be Chopin! Bu mutlu gecemde beni yalnız bırakmak var mıydı erkeklikte?" diyerek dudaklarını büzer (73'19").

Kenan başka biri kılığında Azize'nin karşısına çıkar ve Azize'ye yurt dışına giderse karşılaşabileceği olumsuzlukları anlatır. Azize bu konuşmadan etkilenerek yurt dışına gitmekten vazgeçer ve eski hayatına geri döner. Kenan'ı unutamamıştır. Neşeli görünmek için daha önceki gibi balık satarken şarkı söyler. Fakat Azize'nin arkadaşları onun mutsuzluğunu fark ederek, ona eşlik etmez. Bunun üzerine Azize, "Niçin el çırpıyorsunuz? Oynamıyorsunuz eskisi gibi? Niçin sizler de katılmıyorsunuz türküme? Döndüm işte. Benim Azize." der. Bu davranışı, diğer kişilerin düşüncesinden etkilenip, insanların kendisini sevmeye devam etmesi için gösterdiği düşünülmektedir (92'02").

### **Kenan karakteri.**

Gerçekleştirilen film incelemeleri sonucunda Kara Gözlüm filmindeki Kenan karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Ebeveyn ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği görülmüştür. Kenan karakteri, genel olarak eleştirel ve bilgiçlik taşıyan tavırlar sergilemektedir. Ayrıca ön yargılı ve sabit fikirli olduğu, karşısındaki kişiyi etki altına almak isteyen büyüklük taşıyan ve ta-kıntılı tavırlar sergilediği gözlemlenmiştir. Karakterin bu kişilik durumunu sergilediği davranışlarından örnekler aşağıda sunulmuştur.

Müziyen olan arkadaşının alaturka yaparsa daha iyi para kazanacağını söylemesi üzerine "Sanat diye rakı sofralarına meze yapacağıma, alaturka yapacağıma, hamallık yaparım daha iyi!" diyerek önyargısı doğrultusunda her zaman klasik müzik yapmaya devam edeceğini belirtir (5'14"). Devamındaki

sahne Azize'nin sesini beğenen arkadaşına karşı eleştirisini, "Müzik konusunda zevksizliğin malum" diyerek büyüklük taslayan bir tavırla dile getirir. Aynı zamanda bu sahnede Azize'ye de kınayan bir bakışla bakmaktadır (7'14"). Azize'nin motoru bozulduğunda, Kenan taksiden inip hemen yardımına koşar. Bu sahnede "İyi bir müzisyen ses vermeyecek tele basmaz. İşte tamam." diyerek bilmiş ve büyüklük taslayan tavırlarını sürdürür. (18'40").

Kenan'ın arkadaşı, Kenan'a para için onu seven zengin bir kızla evlenmesini söyleyince sinirlenir ve para için asla evlenmeyeceğini söyleyerek "Ben kendimi para ile satmaya razı değilim." diye belirtir (10'02").

Azize ünlü olduktan sonra paranın onu değiştireceğine yönelik ön yargısını: "Korkuyorum!", "Çok güzel olduğun için korkuyorum. Aslında hak edilmemiş şöhretin, paranın insanları nasıl değiştireceğini bildiğim için korkuyorum." şeklinde bilgiçlik taslayarak ifade eder (55'25"). Bu sahneden sonra Azize kendisinin değişmeyeceğini belirtir, bunun üzerine Kenan onu aynaya doğru iter ve aynada kendisine bakmasını sağlar, kınayan bir bakışla "Şuraya bak! Balıkçı Azize mi bu?", "Yakışmasına yakışmış? Ama sen o musun? Eski şirin Azize mi bu?" ifadeleriyle eleştirir (56'33").

Kenan, ilişkilerle ilgili sabit fikirliliğini sürdürdüğünü "Garson olsam da beni sevecek bir kadın arıyorum ben." şeklinde sözleri ile belirtir (77'12"). Kenan Azize'nin yurt dışında iş teklifi almasına karşılık, başka biri kılığında Azize'nin karşısına çıkar ve onu yurt dışına gitmekten vazgeçirmek için giderse karşılaşabileceği olumsuzlukları baskıcı bir tavırla şu sözlerle dile getirir (82'18"):

*"Her şeye birden sahip olmak isteyen kimse, elindekini de kaybeder.", "Peki burada bırakmakla, ondan ayrılmakla üzüntü duyacağınız, terk etmeye razı olamayacağınız hiçbir şey, herhangi bir kimse yok mu? Bir arkadaş, bir dost, bir sevgili? Hadi sizce onun da önemi yok diyelim, bu şehri, denizin canım kokusunu, çarşıları, balık pazarlarını, büyüdüğünüz sokakları, dilleri diliniz olan, halleri size benzeyen insanları özlemeyecek misiniz?", "Size kendi duygularımdan bahsediyorum, ben buralardan vazgeçmem. Milyon da verseler vazgeçmem."*

### **Azize ve Kenan aşk üslupları.**

İlişkileri arkadaşça başlamış ve zamanla gelişip, aşka dönüşmüştür. Azize ve Kenan müzik gibi ortak ilgileri paylaşmaktadırlar. Kenan alaturka müzik sevmemesine rağmen Azize ile tanıştıktan sonra alaturka besteler yapmaya başlamıştır. Bu da ilgilerini paylaştıklarını göstermektedir. Diğer taraftan Azize ile Kenan'ın birbirlerini gözettiği gözlemlenmiştir. Örneğin Yengeç

Rıza, Azize'ye hakaret ettiğinde Kenan onu korumuştur. Yengeç Rıza'nın Kenan'ı dövmesine karşı Azize de Kenan'ı korumuştur. Gözlemlenen bu tip özelliklerden dolayı Azize ve Kenan arasındaki ilişkinin "Arkadaşça Aşk" tipi özellikleri gösterdiği düşünülmektedir.

## 2000'lerden Seçilen Türk Filmlerinin Analizi

### Aşk Tutulması Filminin Ego Durumları ve Aşk Üslupları Analizi Pınar karakteri.

Gerçekleştirilen film incelemelerinde Aşk Tutulması filmindeki Pınar karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Ebeveyn ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği gözlemlenmiştir. Pınar karakterinin genel olarak ön yargılarının olduğu, "asla" ve "her zaman" ifadelerini kullandığı, rahatsızlığını eleştirel ve dalga geçer bir tavırla ifade ettiği ve azarladığı ayrıca büyüklük tasladığı gözlemlenmektedir. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Filmin başında Uğur arabasıyla Pınar'ın arabasına arkadan çarpar. Pınar kaza anında ve sonrasında sakinliğini korur. Kazadan hemen sonra sorgulayan bir tavırla dudağını büzerek "Beyefendi iyi misiniz? Arabama çarptınız da..." şeklinde cevap verir. Ayrıca alaycı ve kınayan bir bakışla kaşını kaldırarak "Beyefendi dalga mı geçiyorsunuz? Arabadan inmeyi düşünmüyor musunuz?" diyerek Uğur'u yönlendirir. Uğur özür dileyip hatasını kabul ettiği zaman da parmağıyla gösterip "Evet!" diyerek alaycı tavrını sürdürür. Uğur karşısında tepkisiz ve ne yapacağını bilmez durumdayken, Pınar ne yapılması gerektiğini soruşturur ve düzenler (4'26").

İkinci karşılaşmaları olan eczane sahnesinde ise Uğur Pınar'a yardımcı olmaya çalışırken, Pınar "Beyefendi sorduk mu?" diyerek tersler ve ardından "Renk körlüğüne iyi gelen bir ilacınız var mı? Bazıları kırmızıyı göremiyor da trafikte problem çıkarıyorlar." diyerek yine alaycı bir tavırla gülümser (17'57").

Pınar, arkadaşlarıyla sinemaya gittiği zaman arkadaşları filmi beğenmediklerini söylediklerinde "Aman siz ne anlarsınız bağımsız filmden." diyerek onları da eleştirir. Ardından Uğur'u gördüğünde arkadaşları Uğur'un ne kadar yakışıklı olduğunu söylediğinde "Aman! Baksanıza maymun gibi hareketler yapıyor. Giymiş Fenerbahçe formasını üstüne stada gelir gibi sinemaya gelmiş. Kıro!" der ve arkadaşları sempatik olduğunu söylediğinde "Bıyıklı..." diyerek ön yargılı tavırlarını sürdürür (23'35").

Aileleri Uğur ve Pınar'ı tanıştırmak amacıyla çay bahçesine götürüp masada yalnız bıraktıklarında, Pınar bunun Uğur'un planı olduğunu düşünüp "Kimsin sen ya? Ne istiyorsun benden? Öyle olur olmaz karşıma çıkmalar falan... Ee, şimdi de bu... Ne zannediyorsun sen kendini?" der, bunun üstüne Uğur elini kaldırarak tepkide bulunduğu "Öyle el kol hareketleri yapma burası stadyum değil." diyerek azarlayıcı tavrını sürdürmektedir. Uğur alakası olmadığını söyleyerek karşı çıktığında "O masum erkek numaralarını yemezler canım, ben senin gibileri iyi bilirim." dedikten sonra parmağını göstererek "Bana bak ne yapacağız şimdi biliyor musun? Annemler gelince biz kalkacağız, sen de bir daha karşıma çıkmayacaksın!" ifadeleri ile kendisini bir daha rahatsız etmemesi konusunda Uğur'a emir vermektedir (31'49").

Pınar, Uğur ile yemekten, Uğur onun yanından ayrılıp maça gitmesine rağmen, onu affeder. Burada da ebeveyn tavırlarından olan affedicilik özelliğini sergilediği söylenebilir (59'01"). Pınar'a ilgi duyan patronu Burç Bey yanlarına geldiğinde Uğur öfkelenmektedir. Bunun üzerine Pınar da Burç Bey'in sevgilisi olan en yakın arkadaşı Müge olayları anlayıp üzülmesini diye "Uğur sus, ne olur sakin ol, o benim eski patronum, her şeyi anlatacağım." diyerek müdahale eder ve Uğur'a sen iyi ol, canını sıkma, üzülme tepkileri vererek Uğur'u sakinleştirmeye çalışır (64'25").

### **Uğur karakteri.**

Gerçekleştirilen film incelemelerinde Aşk Tutulması filmindeki Uğur karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Çocuk ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği görülmüştür. Uğur karakterinin genel olarak, heyecanlı, neşeli ve tetikte duruşlar gösterdiği, olumsuz bir şey olduğunda karşıdakini suçladığı, rahatsız eden bir durum karşısında düşünmeden davrandığı, sevdiği şeylere hayranlık duyduğu ve onları sahiplendiği gözlemlenmiştir. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Filmin başında Uğur arabasıyla Pınar'ın arabasına çarptığında Pınar'ın kaza anında ve sonrasında sakinliğini korumasına karşın Uğur, Pınar'ı ilk gördüğü an ona hayran hayran bakmaya başlar, karşısında heyecanlanıp konuşmaz. Pınar'ın kaza sonrası iyi olup olmadığını sormasına karşılık "İyiyim, sağ olun, siz nasılsınız?" şeklinde mantıksız cevaplar verir (4'28").

Fenerbahçe'yi aşırı derecede benimseyen Uğur, bazı maçlardan önce o maça gitmemesi gerektiğini hissettiği bir batıl inanç geliştirir. Buna da totem adını verir. Totemine göre o gün maçı izlememesi gerekir. Stadın kapısından

dönerek maçı duymayacağı bir yere doğru gitmek ister ve yakındaki bir sine-maya giden Uğur, maçın sonucunu heyecanla bekler. Bu heyecanla yerinde duramayıp, tırnak yeme davranışı da sergiler (22'52").

Pınar'ın patronu Burç Bey, Uğur'un ek iş olarak garsonluk yaptığı res-toranda Pınar'a sarkıntılık eder. Bunu gören Uğur, kovulmayı göze alarak Burç Bey'e "Kimsin ... sen? Sen kime serseri diyorsun." diyerek tepki gösterir ve yumruk atmaya yeltenir. Bu davranışı da tetikte durma ve heyecanlı ta-vırlarına örnek oluşturmaktadır (45'06").

Uğur, Pınar ile yemekten sonra maçın sonucunu merak edip kendine hâkim olamayarak Pınar'ı yemek masasında yalnız bırakır ve maçı izlemeye gider. İsteklerini arka plana atmayıp, "içinden geldiği" gibi davranır. Bunun ardından Pınar Uğur'un yanına gidip maç izlediğini gördüğünde hatalı oldu-ğunu fark etmesine rağmen sevincini Pınar'a sarılarak gösterir ve sevecen bir tavır sergiler (58'09").

Uğur, Pınar'ı istemeye gittiğinde aynı zamanda derbi maçı günüdür. Uğur gibi Fenerbahçeli olan Pınar'ın babası maçı izlemek ister. Fakat Uğur o gün totem yapmıştır ve maçı izlememesi gerekmektedir. Totemi korumak için kendi kendine mırıldanır. Babası buna rağmen maçı açar ve Fenerbahçe gol yer. Bunun üzerine babasına "Ben size dedim efendim yiyeceğiz diye." diye-rek onun yüzünden olduğunu belirterek, çocuk ego durumu tepkilerinden se-nin yüzünden oldu şeklinde bir tepki sergiler. Ardından Pınar'ın babasıyla tar-tışma içerisine girer. Pınar'ı kaybedeceğini düşünmeden heyecanla ani tepki verir. Ayrıca burada hızlı ve yüksek sesle konuştuğu da gözlemlenmiştir (72'59").

### **Pınar ve Uğur aşk üslupları.**

Pınar ve Uğur arasındaki aşkın "Tutkulu Aşk" olduğu gözlemlenmiştir. Uğur Pınar'ı görür görmez ondan etkilenmiş ve heyecanlanmıştır. Buna göre fiziksel çekiciliğin ön planda olduğu söylenebilir. Pınar erkeklere karşı olan ön yargılarına rağmen, fiziksel olarak Uğur'u beğendiğini, fark ettirmeden sü-zerek ve kendi kendine gülümseyerek belli etmektedir. Ayrıca ilk başta birbi-rileri ile iletişimleri akıcı olmasa da ilişki içine girdikten sonra birbirleri ile açık bir biçimde iletişim kurdukları gözlemlenmektedir. Uğur'un yaptığı ha-talara rağmen Pınar'ın onu affetmesi ve onu kusurlarıyla kabul etmesi, benzer durumlarda birbirlerine karşı sevecen bir tavırla gülümseyerek yaklaştıkları görülmektedir. Uğur'un işten çıkarılması, Pınar'ın sağlığının tehlikeye girme-sine rağmen birbirlerinden kopamayışları, kusurlarına rağmen birbirlerinin

yanlarında olmak istemeleri tutkunun bir göstergesi olarak düşünülmektedir.

### **Aşk Tesadüfleri Sever Filminin Ego Durumları ve Aşk Üslupları Analizi**

#### **Deniz karakteri.**

Ego Durumları Kontrol Listesinden yararlanarak araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen film incelemelerinde Aşk Tesadüfleri Sever filmindeki Deniz karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Yetişkin ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği gözlemlenmiştir. Deniz'in genel olarak iletişimde açık, doğrudan ve samimi olduğu görülmektedir. Ayrıca Deniz, bir olayla karşılaştığı zaman nedenlerini araştırarak, olan biteni anlamaya çalışarak sakin bir tavırla tepki vermekte, akla hitap eden tavırlar sergilemektedir. Karakterin tepkilerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Deniz'in genel olarak bir sorunla karşılaştığında nedenlerini sorguladığı, tepkilerini buna göre sergilediği gözlemlenmiştir. Örneğin; eski sevgilisi Burak'ın ailesi ile tanıştığında Burak'ın annesi tiyatroyu bıraktığı için sevindiğini söylediğinde, “Neden öyle düşündüğünüzü anlamadım açıkçası? Yani ben daha bugün çok önemli bir görüşmeye gittim ve olma ihtimali çok yüksek. Ve eğer olursa çekimlerin büyük bir kısmı Fransa'da olacak. Aslında oyunculuğu bırakmak gibi bir niyetim yok.” şeklinde önce olayı anlamaya çalışır, ardından sakin bir tavırla cevap verir (9'05”). Buna benzer akla hitap eden, rasyonel tavırlar başka sahnelerde de gözlemlenmektedir. Özgür ile yemeğe çıktıklarında Deniz alkol alır, Özgür biraz daha rakı koymayı teklif ettiğinde, “Yok. Daha fazla içmeyeyim artık. Yeter.” sözleri ile eğlendiği bir anda bile davranışlarının sonuçlarını düşünüp tartarak karar vermiştir (37'56”).

Deniz geçmişi konusunda da çok ilgili ve araştırmacıdır. Yolda yürürken gördüğü bir resmin kendi çocukluk resmi olabileceğini düşünerek olayı araştırmaya ve fotoğrafçıyı bulmaya çalışır (12'10”). Ayrıca fotoğrafçıyı bulduğunda onunla görüşür ve geçmişi konusunda doğrudan ve açık bir biçimde konuşur (31'15”).

Deniz, Burak'a ve Özgür'e karşı hissettiklerinin muhakemesini yapmakta, tepkide bulunmadan önce hislerini tartmaktadır. Ancak Özgür'e karşı hissettiklerinin yoğunluğunu fark ettiği duygusal bir anda Özgür'le beraber olmaya karar verir (86'41”). Bu durum şimdi ve burada tepkisinin yansıması olarak yorumlanmıştır. Bu birliktelikten sonra “Özgür, benim bitirmem gereken bir iş var.” der ve Burak ile olan birlikteliğini tam olarak bitirmek amacıyla onunla buluşmaya gider. Şimdi ve burada tepkisi vermesinin yanında

mantıklı tavırları ile de bu davranışını destekler.

### **Özgür karakteri.**

Gerçekleştirilen film incelemelerinde Aşk Tesadüfleri Sever filmindeki Özgür karakterinin ilişki sürecinde genel olarak Yetişkin ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği görülmüştür. Özgür'ün genel olarak sakin tavırları dikkat çekmektedir. Özgür insanlarla iletişim kurarken göz teması kurmakta ve kendini açık bir şekilde ifade etmektedir. Ayrıca insanlara karşı güven verici davranışlarda bulunduğu görülmektedir. Karakterin bu kişilik tepkilerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

Deniz ile iletişim kurarken açık ve ilgilidir. Deniz işini anlatırken ilgili bir biçimde onu dinler ve başarılı olduğunu düşündüğünü söyleyerek onu onaylar. Deniz iş teklifi aldığını ve olmasını çok istediğini belirttiğinde “Bence olur.” diyerek Deniz’i destekler ve ona güven verir (32’51”). Özgür’ün ilgili tavırlarının yanında düşünceli davranışları da dikkat çekmektedir. Deniz yemekte fazla alkol alınca fenalaşır. Bunun üzerine Özgür onu kendi evine götürür ve hasta olmasına rağmen kucağında yukarı kata çıkarır (41’53”).

Özgür’ün düşünceli tavırları için bir başka örnek ise; Deniz ile doğum günlerinin aynı olmasına rağmen Deniz’in doğum günü kutladıkları tüm gün boyunca ilgiyi kendi üzerine çekmemek için, kendi doğum günü olduğunu söylememesi, Deniz bunun nedenini sorduğunda “Senin üzerinden ilgiyi çekmeyeyim dedim.” demesidir (82’05”).

Deniz ve Özgür birlikte olduktan sonra, Deniz bitirmesi gereken bir iş olduğunu söylediğinde Özgür “Eğer bir karar vermen gerekiyorsa, tercihin ne olursa olsun ben seni anlarım.” der ve ona karşı güven verici tavırlarını sürdürür (88’36”).

### **Deniz ve Özgür aşk üslupları.**

Deniz ve Özgür çocukluklarında birbirleri ile ilgilenmekte, yetişkinliklerinde tekrar karşılaştıkları ilk andan itibaren birbirlerini fiziksel anlamda çekiçi bulmaktadırlar. Ayrıca ses tonlarından, mimiklerinden, sözlerinden anlaşılacağı üzere, birbirlerine karşı sevecen tavırlar sergilemişlerdir. Göz teması kurmaları ve birbirlerine içten bir şekilde sarılmaları ve gülümsemeleri de sevecenliği göstermektedir. Ayrıca Deniz ve Özgür birbirleri ile rahatça iletişime geçebilmekte, fikir, düşünce ve duygularını açıkça paylaşabilmektedirler. Bu durum Tutkulu Aşkın önemli bir özelliği olan iletişime açıklığın net

bir şekilde sergilendiğini göstermektedir. Çocuklarından beri birbirlerini unutamamaları, Deniz'in sevgilisi olmasına rağmen, Özgür'ü kaybetmeyi göze alamaması, ayrıca Özgür'ün hastaneye gitmesi gerekirken Deniz'in peşinden giderek onu tekrar kaybetmemek için hayatını tehlikeye atması birbirlerine tutkuyla bağlı olduklarını göstermektedir.

Ego Durumları Kontrol Listesi kullanılarak elde edilen ego durumlarının yüzdeleri aşağıda Tablo 1'de sunulmuş ve baskın ego durumları işaretlenmiştir. Tabloda belirtildiği üzere, incelenen 70'ler filmlerinde kadın karakterlerin baskın ego durumu Çocuk ego durumu, erkek karakterlerin baskın ego durumu ise Yetişkin ego durumu olarak değerlendirilmiştir. İncelenen 2000'ler filmlerinde ise kadın karakterlerin baskın ego durumu Yetişkin ya da Ebeveyn ego durumu, erkek karakterlerin baskın ego durumu ise Yetişkin ya da Çocuk ego durumu olarak değerlendirilmiştir. Daha spesifik olarak belirtilecek olursa Kara Gözlüm ve Ateş Böceği filmlerinde başroldeki kadın karakterlerin gözlemlenen kişilik özellikleri arasında baskın olarak Çocuk ego durumu kişilik özelliği, erkek karakterlerinse Ebeveyn ego durumu kişilik özelliği gösterdiği görülmüştür. Aşk Tutulması filminde kadın karakterin gözlemlenen kişilik özellikleri arasında baskın olarak Yetişkin ego durumu kişilik özelliği, erkek karakterinse Çocuk ego durumu kişilik özelliği gösterdiği; Aşk Tesadüfleri Sever filminde ise kadın karakterin baskın olarak Yetişkin ego durumu kişilik özelliği, erkek karakterinse Yetişkin ego durumu kişilik özelliği gösterdiği gözlemlenmiştir.

**Tablo 1.** Ego Durumları Kontrol Listesi Yüzde Değerleri

	Kadın			Erkek		
	Çocuk	Yetişkin	Ebeveyn	Çocuk	Yetişkin	Ebeveyn
<b>1970'ler</b>						
Kara Gözlüm	%56.84	%28.16	%15.00	%11.60	%39.39	%44.01
Ateş Böceği	%63.64	%30.68	%5.68	%26.08	%18.84	%55.08
<b>2000'ler</b>						
Aşk Tutulması	%15.24	%36.15	%48.61	%58.71	%21.40	%19.89
Aşk Tesadüfleri Sever	%25.48	%45.52	%29.00	%35.56	%40.82	%23.62

Filmlerin aşk üslupları açısından değerlendirilmesi ise Tablo 2'de sunulmuştur. Kara Gözlüm ve Ateş Böceği filmlerinde karakterler arasındaki baskın aşk tutumu *arkadaşça aşk* iken; Aşk Tutulması ve Aşk Tesadüfleri Sever filmlerinde karakterler arasındaki baskın aşk tutumu *tutkulu aşk* olarak değerlendirilmiş.



**Tablo 2.** Aşk Üslupları Değerlendirme Listeleri Yüzde Değerleri

		<b>Aşk Üslupları</b>		
		<b>Tutkulu Aşk</b>	<b>Oyun Gibi Aşk</b>	<b>Arkadaşça Aşk</b>
<b>1970'ler</b>	Kara Gözlüm	% 46.23	% 5.37	% 48.40
	Ateş Böceği	% 34.25	% 5.48	% 60.27
<b>2000'ler</b>	Aşk Tutulması	% 60.00	% 8.00	% 32.00
	Aşk Tesadüfleri Sever	% 67.30	% 9.61	% 23.09

### Tartışma ve Sonuç

1970 filmlerinden “Kara Gözlüm” filminde Azize ile Kenan’ın ego durumlarına bakıldığında, Azize’nin Çocuk ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği, Kenan’ın ise Ebeveyn ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği gözlemlenmiştir. Yine 1970’ler filminden “Ateş Böceği” filminde de Necla karakterinin Çocuk ego durumu kişilik özelliği gösterdiği, Tarık karakterinin de Ebeveyn ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği gözlemlenmiştir. 2000’li yıllardaki filmlerden “Aşk Tutulması” filminde Pınar karakterinin Ebeveyn ego durumu, Uğur’un ise Çocuk ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği, 2000’li yıllarda geçen bir diğer film olan “Aşk Tesadüfleri Sever” filminde ise Deniz ve Özgür karakterlerinin her ikisinin de Yetişkin ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği gözlemlenmiştir.

Alanyazında, yapılan araştırmaların sonucunda ortaya çıkan ego durumları ve araştırmaların yapıldığı tarihler incelendiğinde, sonuçların bu araştırmanın sonuçlarını destekleyici nitelikte olduğu görülmektedir. Broverman, Vogel, Broverman, Clarkson ve Rosenkrantz (1972) yapılan araştırmada erkek çocukları ile ilgili olarak; güçlü, sert, kendine güvenen, baskın, duygusuz, tarafsız, kolay karar verir, hırslı ve mantıklı gibi kalıp yargılar belirlemişlerdir. Eleştirel Ebeveyn ego durumuna sahip bireylerin özellikleri de bu tip özelliklere benzemektedir. Ülkemizde de özellikle o yıllarda erkeklere bu tip özelliklerin atfedildiği hatta erkek çocuklar yetiştirilirken bu özellikleri kazandırmaya dikkat edildiği söylenebilir. Bu durum 1970’lerden incelenen filmlerde erkeklerin Ebeveyn ego durumu kişilik özellikleri göstermesini açıklayabilir niteliktedir. Williams ve Best’in (1982) 25 ülkede yaptıkları araştırmalarının bulgularına göre; erkeklerin Eleştirel Ebeveyn ve Yetişkin ego durum kişilik özelliklerinin kadınlarınkinden yüksek olduğu, kadınların ise Koruyucu Ebeveyn ve Uygulu Çocuk davranışlarının erkeklerden yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (akt.; Tüfekçi, 2008). Bu sonuç 1970’li yıllardan seçilen filmlerdeki, erkek karakterin Ebeveyn, kadın karakterin ise Çocuk ego durumu kişilik özellikleri gösterdiği sonucunu desteklemektedir. 1989 yılında öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada kızların Koruyucu Ebeveyn ego durumları

kişilik özelliklerinin erkeklere oranla yüksek çıktığı sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca aynı araştırmada, erkeklerde Yetişkin ego durumları kişilik özelliklerinde anlamlı bir farklılık bulunamamış, ancak Doğal Çocuk ego durumu kişilik özelliği daha yüksek çıkmıştır (Arı, 1989). 2008 yılında yapılan başka bir araştırmada ise kızların Koruyucu Ebeveyn ego durumu kişilik özellikleri, erkeklerden daha yüksek çıkmıştır (Tüfekçi, 2008). Watson'ın (1996) yaptığı araştırmada, kadınlarda Yetişkin ve Doğal Çocuk ego durumu kişilik özelliklerinin daha düşük, Koruyucu Ebeveyn ego durumu kişilik özelliklerinin daha yüksek, erkeklerde ise Koruyucu Ebeveyn ego durumu kişilik özelliğinin daha düşük, Doğal Çocuk ego durumu kişilik özelliğinin daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar 2000'li yıllardan seçilen filmlerdeki kadın karakterin Ebeveyn, erkek karakterin Çocuk ego durumu kişilik özelliği göstermesi sonucunu destekler niteliktedir. Diğer bir ifade ile bu çalışmada 70'ler ve 2000'lerde filmlerdeki karakterlerin baskın ego durumlarında görülen farklılık gerçek hayatta o tarihlere yakın zamanlarda yapılan araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

İncelenen bu filmler karşılaştırıldığında 1970'lerde romantik ilişki içindeki kadın karakterlerin daha yoğun olarak Çocuk ego durumu kişilik özellikleri sergilerken, 2000'li yıllardaki filmlerde Yetişkin ego durumu kişilik özellikleri sergiledikleri görülmektedir. Baskın ego durumları, bireylerin genel uyumları üzerinde etkilidir. Uyum, bireyin iç dünyası ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilme ve geliştirebilme süreci olarak tanımlanabilir (Arı, 1989). Bireylerin davranışlarını yaşadıkları topluma uyum sağlayacak şekilde düzenledikleri düşünüldüğünde, 1970'ler ve 2000'ler arasındaki ego durumları kişilik özellikleri ile ilgi gözlemlenen bu farklılık, yaşanan toplumsal değişime ve kadının rollerindeki değişime bağlı olarak açıklanabilir. 1980'li yıllarla birlikte aile ve ailede kadının rolü tartışmaları yeni bir boyut kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle bu yıllar kadının rolü ve ona uygun görülen değer yargılarının sorgulanması açısından bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir (Örnek, 2006). Kadının iş hayatına girmesi ile toplumsal bazda çeşitli değişimler yaşanmıştır. Çalışan kadınlarla, çalışmayan kadınların karşılaştırıldığı bir çalışmada elde edilen bulgulara göre uzman işte çalışan kadınların benlik gelişiminde özerkleşme, bireyselleşme eğiliminin, vasıfsız işte çalışan veya çalışmayan kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu da uzman işlerde çalışan kadınların özerk benlik kurgusu geliştirmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca sonuçlar çalışan kadınların kendini daha yeterli algıladıkları sonucunu ortaya çıkarmıştır (Gezici ve Güvenç, 2003). Başka bir

araştırmada da çalışan kadınların yaşam doyumu ve benlik saygılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çilli, Kaya, Bodur, Özkan ve Kucur, 2004). Çalışan kadınlar çalışmayanlara göre daha bağımsız davranabilmektedirler (Sezer, 2004). Yukarıda da açıklandığı gibi kadının değişen konumu ile ilgili yapılan araştırmalar günümüzde kadınların kazandığı özellikleri de belirtmektedir ve bu özellikler daha çok Yetişkin ego durumu özelliklerine denk düşmektedir. Alanyazındaki araştırma sonuçları, bu araştırmanın 2000’li yıllardan seçilen filmlerdeki kadın karakterlerin Yetişkin ego durumu kişilik özelliklerini daha yoğun olarak sergilediği sonucunu destekler niteliktedir.

En dikkat çekici bulgulardan biri de zaman içinde film karakterlerinin baskın ego durumları değişmesine rağmen romantik ilişki içinde olan kadın ve erkeklerin birbirlerini tamamlayıcı ego durumları sergiledikleri bulgusudur. Çocuk ego durumu kişilik özelliği gösteren karakterin karşısında, Ebeveyn ego durumu kişilik özelliği gösteren bir karakter bulunmakta iken Yetişkin ego durumu gösteren karakterin karşısında da yine Yetişkin ego durumu kişilik özelliği gösteren karakter bulunmaktadır. Bu durum TA’nın Tamamlayıcı Transaksiyon kavramı ile açıklanabilir. Akkoyun (2007, s. 38), bu kavramı “iletişimde bulunan kişilerin her birinin yalnızca bir ego durumundan hareket ettiği ve uyarıcıyı gönderen kişinin karşısındaki kişide hedeflediği ego durumundan tepki aldığı transaksyonlar” olarak açıklamaktadır. Yani karşısındaki kimsenin beklentisi karşılanmaktadır ve bu nedenle iletişim sürebilmektedir. Uyarıcı ve tepkiler birbirlerine paraleldir ve böyle bir iletişim sonuza kadar sürebilir. Berne (2001), belirli bir ego durumundan gönderilen bir uyarıcı, karşıdaki kişideki ego durumundan beklenen tepkiyi aldığında tamamlayıcı transaksiyonun ortaya çıktığını belirtmektedir. Tamamlayıcı transaksiyon, uygun, beklenen ve sağlıklı insan ilişkilerindeki doğal yolu izleyen bir iletişim olarak tanımlanabilmektedir. Dalton, Bolitho, Carr, Commons ve MacLachlan (2006) reklamların etkililiğinin ölçüldüğü reklam analizi araştırmasında, tamamlayıcı transaksiyonların sunulduğu reklamların daha etkili olduğu sonucunu bulmuşlardır. Bunlar göz önüne alındığında, insanların tamamlayıcı transaksiyonları daha çok benimsedikleri ve ilişkilerde bunu tercih edebilecekleri düşünülebilir. Araştırmanın sonucunda filmlerde baskın olarak gözlemlenen Çocuk ego durumu kişilik özelliklerinden kaynaklanan mesajların, karşısındaki karakterin Ebeveyn ego durumuna gittiği ve karşı tarafın baskın olarak gözlemlenen Ebeveyn ego durumu kişilik özellikleri doğrultusunda ona tepki verdiği, benzer şekilde Yetişkin ego durumu kişilik özelliğinden kaynaklanan mesajların, karşısındaki karakterin Yetişkin ego durumu kişilik

özelliğine gittiği ve karşı tarafın da yine Yetişkin ego durumu kişilik özellikleri doğrultusunda tepki verdiği, böylece paralel bir iletişimin sürdüğü söylenebilir.

Romantik ilişkideki aşk tutumları incelendiğinde ise 1970’ler filmlelerinde “Arkadaşça Aşk” tipi, 2000’li yıllardan seçilen filmlerde ise “Tutkulu Aşk” tipi baskın çıkmıştır. Fromm’un (2002) belirttiği gibi romantik ilişkiler tarihsel bir süreçte değişim göstermekte, bunda kültürel anlamda çeşitli faktörlerin etkisi olduğu görülmektedir. Kültür ve içinde bulunulan tarihsel döneme göre sevgi bireyler arasında farklı şekilde ortaya çıkabilmektedir. Bu doğrultuda, 1970’ler ve 2000’li yıllar arasında seçilen filmlerde görülen bu farklılıkların da buna benzer şekilde belirlenen yıllar arasında değişen toplumsal değerlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Kadınların toplumsal statüleri ile ilgili yapılan bir reklam analizi araştırmasında 1980-2008 dönem aralığında farklılaşma görülen kategorilerin eş, sevgili ve arkadaşlık kategorileri olduğu görülmüştür. 1980 döneminde çocuksuz eş ve sevgili kategorilerine sınırlı sayıda rastlanmaktayken, 1990 ve 2000 dönemlerinde bu artmıştır. 28 yıllık bu süreçte ise en büyük düşüş arkadaşlık kategorisinde olmuştur. Yakın arkadaş sunumlarının giderek azalması, kolektif değerlerin aşınmaya başlayıp, modern toplumlara özgü bireyciliğin öne çıkması şeklinde yorumlanmıştır (Kayadelen, 2010). Bu sonuçlar, araştırmaya konu olan 1970’ler ve 2000’ler filmlerindeki aşk temasındaki farklılaşmayı destekler niteliktedir. 1970’lerdeki filmlerde arkadaşlık temasına ve arkadaşça yakın ilişkilere daha çok yer verilirken, 2000’li yıllarda kadının bireyciliğinin ön plana çıktığı görülmektedir. Belirtildiği gibi Lee (1977) arkadaşça aşkı; dostça bir etkileşim, kendini ortaya koyma, karşılıklı birbirine muhtaç olma ve karşılıklı ihtiyaçların giderilmesi özelliklerine sahip, samimi bir ilişki içerisinde gelişen iyi bir dostluktan doğan aşk türü olarak ele almaktadır. Yani “arkadaşça aşk” arkadaşlık niteliklerini içermektedir. 1970’lerden seçilen filmlerde kadın karakterler erkeğe bağlı olmakta ve daha geri planda bir duruş sergilemektedir. 2000’li yıllardan seçilen filmlerde ise kadın karakterlerin, erkeklerden bağımsız, kendi bildiklerini yapan bir duruş sergilediği göze çarpmaktadır. Lee (1973), Tutkulu Aşk’ı yoğun duyguların ve cinsel çekiciliğin ön planda olduğu, sevecen olma, iletişime açık olma, ilişkide güvende olma, ilişkiye güvenle bağlanma gibi özelliklerle nitelendirir (Beştav, 2007). 2006 yılında ülkemizde romantik ilişkilerle ilgili yapılan bir çalışmada “romantik ilişki” kavramının prototip analizi sonucunda hem kadın hem de erkeklerin “cinsellik”i romantik ilişki kavramının bir özelliği olarak belirttikleri görülmüştür. Bu çalışmada listelenen kavramlardan,

mutluluk, isteme, sevgi, heyecan, duygusallık, “biz” olma, aşk, bağlılık, cinsellik, paylaşım, güvende hissetme, anlayışlı olma kavramları romantik ilişkiyi tanımlayan kavramlar olarak seçilmiştir (Özdemir, 2006). Sıralanan bu özellikler, Tutkulu Aşk kavramının tanımlayıcı özellikleri ile örtüşmektedir. Bu doğrultuda 2000’li yıllarda romantik ilişki ile ilgili tanımlayıcı bu özelliklerin, 2000’li yıllardan seçilen filmlerdeki aşk tutumları ile ilgili sonucu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada kadın karakterlerin Yetişkin ya da Ebeveyn ego durumu kişilik özelliklerini sergilediği 2000’ler filmlerindeki baskın aşk türü, Tutkulu Aşktır. Tüfekçi’nin (2008) çalışmasında Tutkulu Aşk ile Koruyucu Ebeveyn ego durumu arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu mevcut çalışma bulguları ile uyumlu görünmektedir. Mevcut çalışmada kadın karakterlerin Çocuk ego durumu ve erkek karakterlerin Ebeveyn ego durumu özelliklerini gösterdiği 70’ler filmlerinde gözlemlenen baskın aşk türü, Arkadaşça Aşktır. Tüfekçi’nin (2008) çalışmasında ise Arkadaşça Aşk, Eleştirel Ebeveyn ile pozitif yönde, Doğal Çocuk ile negatif yönde ilişkili bulunmuştur. Ebeveyn ego durumuna dair bulgular iki çalışmada tutarlı iken Çocuk ego durumuna dair bulgular birbirleriyle çelişiyor görünmektedir. Bu durum Tüfekçi’nin (2008) çalışmasında kadın ve erkekler için ego durumu ve aşk üsluplarının ayrı ayrı olarak incelenmemesinden kaynaklanabilir.

Özetle 2000’li yıllardan önce erkeklere atfedilen, bağımsızlık, özerklik, bireysellik, yüksek benlik saygısı gibi özellikler 2000’li yıllarla birlikte kadınların da özellikleri haline gelmiş, kadın-erkek arasındaki statü farkı pek çok toplumda azalmıştır. Bu durum bu araştırmada, incelenen filmlerdeki karakterlerin yansıttıkları baskın ego durumlarının değişmesi olarak karşımıza çıkmıştır. Kişilik özelliklerindeki değişim pek çok faktörden etkilendiği gibi pek çok faktörü de etkilemektedir. Bu faktörlerin başında bireylerin romantik ilişkilere karşı ve romantik ilişki içerisinde partnerlerine karşı sergiledikleri tutumlar gelmektedir. Bu durum da aşk tutumlarındaki değişimi beraberinde getirmektedir. Bireysel farklılıklar doğrultusunda bireylerin aşk tutumlarında da farklılıklardan söz etmek mümkündür. Bireylerin romantik ilişkiden ve partnerlerinden beklentileri tarihsel süreç içinde değişim göstermektedir. Bu değişim mevcut çalışmada, karşılaştırılan 70’ler ve 2000’ler filmlerindeki karakterlerin yansıttıkları aşk üsluplarının değişmesi olarak karşımıza çıkmıştır.

1970’li yıllardan 2000’li yıllara filmlerde aşk tutumlarındaki ve film karakterlerinin ego durumlarındaki değişim insanları konu edinen Sosyoloji,

Psikoloji gibi disiplinlerde titizlikle incelenmeli, özellikle dikkate alınmalıdır. Psikoloji ve Psikolojik Danışmanlık gibi bireyleri anlamının özel bir önem arz ettiği alanlarda bu bulgular büyük bir yere sahiptir. Bireylerin özelliklerinin değişmesi toplumu değiştirdiği gibi, toplumun değişen özellikleri ve yapısı da bireylerin özelliklerini, ego durumlarını ve romantik ilişkilerini yaşayış biçimlerini değiştirebilmektedir ve pek çok zaman tüm bu değişimlerin yansımaları çeşitli sanat eserlerinde ve medya yapımlarında kendine bir yer bulmaktadır. Sanat eserlerindeki ve medya yapımlarındaki karakterlerin kişilik özelliklerinin, romantik ilişki biçimlerinin, duygusal ve davranışsal problemlerinin, aile yapısının ve benzeri çeşitli özelliklerin eserler üzerinden incelenmesi özgün ve farklı perspektifler sunan bir alan olarak gelecek araştırmalara ışık tutabilir.

Bu çalışmanın temel sınırlılığı seçilen filmlerin sınırlı sayıda olması ve yalnızca 70'ler ve 2000'ler olmak üzere onar yıllık periyotlardan ikişer film seçilmiş olmasıdır. Toplumda romantik ilişkilerin yaşanış biçiminin ve romantik ilişki içerisinde bireylerin sergiledikleri kişilik özelliklerinin ve bunların zaman içinde değişiminin filmler ve diğer görsel-ışitsel materyaller üzerinden okumasının yapılması için daha fazla sayıda ve daha geniş tarihsel süreçten materyalleri dâhil ederek kapsamlı incelemeler yapılması önerilmektedir. Ayrıca aşk tutumlarındaki değişim aile danışmanlarına yol gösterici niteliktedir. Mevcut araştırmanın ve alan yazındaki çeşitli araştırmaların sonuçlarının da ortaya koyduğu üzere aşk tutumlarının da değişebilir olduğu göz ardı edilmemelidir. Psikolojik danışmanların ego durumları ve aşk üsluplarına ilişkin bu değişimlerin farkında olarak danışma hizmetlerini gerçekleştirmeleri önem arz etmektedir.

### Kaynakça

- Adanır, O. (1994). *Sinemada anlam ve anlatım* (2. baskı). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Akbağ, M. (2000). *Stresle başa çıkma tarzlarının üniversite öğrencilerinde olumsuz otomatik düşünceler, transaksyonel analiz ego durumları ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akkoyun, F. (2007). *Psikolojide işlemsel çözümleme yaklaşımı: transaksyonel analiz*. Ankara: Nobel.
- Alisinanoğlu F. ve Köksal, A. (2000). Gençlerin ben durumları (ego state) ve empatik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 11-16.
- Arı, R. (1989). *Üniversite öğrencilerinin baskın ben durumları ile bazı özlük nitelik-*

- lerinin, ben durumlarına, atılganlık ve uyum düzeylerine etkisi. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atkinson, P. A. ve Coffey, A. (1997). Analysing documentary realities. D. Silverman (Ed.), *Qualitative research: Theory, method and practice* içinde (45-62). London: Sage.
- Aydoğdu, İ. (2010). *Romantik ilişkilerin kişilik özellikleri açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bazin, A. (2013). *The cinema of cruelty: from Buñuel to Hitchcock*. New York: Arcade Publishing.
- Berne, E. (2001). *Hayat denen oyun*. (S. Sargut, Çev.). İstanbul: Kariyer.
- Berne, E. (2007). *Transactional analysis in psychotherapy: A systematic individual and social psychiatry*.  
Doi: 10.1037/11495-000
- Beştav, F. G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bowen, A. G. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.  
Doi: 10.3316/QRJ0902027
- Broverman, I. K., Vogel, S. R., Broverman, D. M., Clarkson, F. E. ve Rosenkrantz, P. S. (1972). Sex-role stereotypes: A current appraisal. *Journal of Social issues*, 28(2), 59-78.  
Doi: 10.1111/j.1540-4560.1972.tb00018.x
- Büyükşahin, A. ve Hovardaoğlu, S. (2004). Çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri kapsamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19(54), 59-72.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (3. baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çilli, A. S., Kaya, N., Bodur, S., Özkan, İ. ve Kucur, R. (2004). Ev kadınlarında ve çalışan evli kadınlarda psikolojik belirtilerin karşılaştırılması. *Genel Tıp Dergisi*, 14(1), 1-5.
- Dalton, S., Bolitho, F. H., Carr, S. C., Commons, A. ve MacLachlan, M. (2006). Transactional analysis of AIDS prevention advertising. *Transactional Analysis Journal*, 36(1), 59-67.  
Doi: 10.1177/036215370603600108
- Driesmans, K., Vandenbosch, L. ve Eggermont, S. (2016) True love lasts forever: The influence of a popular teenage movie on Belgian girls' romantic beliefs. *Journal of Children and Media*, 10(3), 304-320.  
Doi: 10.1080/17482798.2016.1157501
- Fromm, E. (2002). *Sevme sanatı*. İstanbul: Say.
- Galloway, L., Engstrom, E. ve Emmers-Sommer, T. M. (2015). Does movie viewing cultivate young people's unrealistic expectations about love and marriage? *Marriage & Family Review*, 51(8), 687-712.  
Doi: 10.1080/01494929.2015.106162
- Gana, K., Saada, Y. ve Untas, A. (2013). Effects of love styles on marital satisfaction in heterosexual couples: A dyadic approach. *Marriage & Family Review*, 49,

- 754-772. Doi: 10.1080/01494929.2013.834025
- Gezici, M. ve Güvenç, G. (2003). Çalışan kadınların ve ev kadınlarının benlik algısı ve benlik kurgusu açısından karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 1-14.
- Gök, C. (2007). Sinema ve gerçeklik. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 112-123.
- Hefner, V. ve Wilson B. J. (2013). From love at first sight to soul mate: The influence of romantic ideals in popular films on young people's beliefs about relationships. *Communication Monographs*, 80(2), 150-175.  
Doi: 10.1080/03637751.2013.776697
- Kayadelen, E. (2010). *Toplumsal değişme ve kadın: Feminist teori çerçevesinde televizyon ve reklamların analizi (1980-2008)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keçeci, A. (2007). *Hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ve öğretim üyeleri arasındaki iletişimin transaksiyonel analiz ego durumları açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Lampis, J., Cataudella, S., Busonera, A. ve Carta, S. (2018). Personality similarity and romantic relationship adjustment during the couple life cycle. *The Family Journal*, 26(1), 31-39.  
Doi: 10.1177/1066480717741689
- Lee, J. A. (1973). *The colors of love: An exploration of the ways of loving*. Toronto: New Press.
- Lee, J. A. (1977). A typology of styles of loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 3(2), 173-182.  
Doi: 10.1177/014616727700300204
- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). Establishing trustworthiness. *Naturalistic Inquiry*, 289(331), 289-327.
- Markey, P. M. ve Markey, C. N. (2007). Romantic ideals, romantic obtainment, and relationship experiences: The complementarity of interpersonal traits among romantic partners. *Journal of Social and Personal Relationships*, 24(4), 517-533. Doi: 10.1177/0265407507079241
- Minibaş-Poassard, J. (2002). Transaksiyonel Analiz. A. E. Aslan, (Ed.), *Örgütte kişisel gelişim içinde* (597-620). Ankara: Nobel Yayınları.
- Neyer, F. J. ve Voigt, D. (2004). Personality and social network effects on romantic relationships: A dyadic approach. *European Journal of Personality*, 18, 279-299. Doi: 10.1002/per.519
- Örnek, A. (2006). *Türkiye'de değişen kültürel değerlerin reklama yansımaları: Televizyon reklamları üzerine bir içerik analizi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, K. (2006). *Romantik ilişkilerde kendini ayarlama: Prototip analiz yöntemiyle ilgili bir uygulama*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Raffagnino, R. ve Puddu, L. (2018). Love styles in couple relationships: A literature review. *Open Journal of Social Sciences*, 6, 307-330.  
Doi: 10.4236/jss.2018.612027
- Sezer, Ö. (2004). *Kadınların uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelen-*



- mesi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- SinemaTürk. (2021). Film. <https://www.sinematurk.com/> adresinden edinilmiştir.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135. Doi: 10.1037/0033-295X.93.2.119
- Stewart, I. ve Joines, V. (1999). *TA today: A new introduction to Transactional Analysis*. Nottingham: Lifespace Publishing.
- Süzen, R. İ. (2008). *Günümüz Türkiye'sinde filmlerdeki anlam üretimini belirleyen zihinsel/kültürel süreç*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Tüfekçi, S. (2008). *Romantik ilişkilerde genç yetişkinlerin aşka ilişkin tutumları ve kişilik özellikleri: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir değerlendirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Walster, E. ve Walster, G. W. (1978). *A new look at love*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Watson, P. R. (1996). *The relationship between ego states and love attitudes in single young students*. Unpublished doctoral dissertation, Northern Arizona University.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.